

ISSN: 2636-848X

**Türk Spor Bilimleri
Dergisi**
Türk Spor Bil Derg

Cilt 1, Sayı 1
Haziran 2018, 27-40

The Journal of Turkish
Sport Sciences
J Turk Sport Sci

Volume 1, Issue 1
June 2018, 27-40

Mehtap YILDIZ¹
Mahmut GÜLLE²
Özer YILDIZ³

¹ Necmettin Erbakan Üniversitesi
Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi
Beden Eğitimi ve Spor Bölümü
E-mail:
yildizmehtap77@gmail.com

² Mustafa Kemal Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor
Yüksekokulu
E-mail: mhmtgulle@gmail.com

³ Necmettin Erbakan Üniversitesi
Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi
Beden Eğitimi ve Spor Bölümü
E-mail: oyildiz@konya.edu.tr

Geliş Tarihi: 07.05.2018

Kabul Tarihi: 08.06.2018

ORJİNAL ARAŞTIRMA
ORIGINAL RESEARCH

Türk Toplumunun Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Kırıkkale İli Örneği)

Özet

Bu araştırmanın amacı, 3 Temmuz 2011 tarihi itibarıyla futbolda şike süreci olarak ülke gündemini meşgul eden ve şike eylemlerinin ceza hukuku kapsamında değerlendirilmesi ile sonuçlanan sporda şike olaylarına ilişkin Türk Toplumunun bakışını ortaya koymaktır. Araştırma Grubunu, 2014 yılında Kırıkkale İli'nde yaşayan, spora olan ilgisi ve spor gündemini takip ettiği belirlenen 604 (404'ü erkek, 200'ü kadın) sporsever oluşturmuştur. Araştırmada, Ekici (2013) tarafından sporda şike algısını ölçmek amacıyla geliştirilen anketin 6 maddesinden yararlanılmış, araştırmacılar tarafından 5 madde daha eklenerek son haline getirilmiş ve 11 maddeden oluşan "Sporda Şike Algısını Ölçme Anketi" ile araştırmacılar tarafından hazırlanan cinsiyet, yaş, eğitim ve meslek durumu sorularının bulunduğu kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde frekans ve yüzde dağılımı ile ki kare testi uygulanmıştır. Sonuçlar $p=0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, katılımcıların sporda şike algısı ile cinsiyet, yaş, eğitim ve meslek değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk toplumu, spor, şike, algı

Investigation of Opinions of Turkish Society for Match Fixing Perception of Sports in Terms of Different Variables (Sample of Kırıkkale Province)

Abstract

The purpose of this research is to reveal the perspective of Turkish society regarding the events of the match fixing in sports, which as of July 3, 2011 occupies the country's agenda as a match fixing process in soccer and resulted in the evaluation of the match fixing actions within the scope of criminal law. The research group was constituted 604 (404 male, 200 female) sports fan who are living in Kırıkkale province of Turkey in 2014 and who follow sports and interest in sports. In the research, 6 items of the questionnaire developed by Ekici (2013) for measuring match fixing perception in sports were used and 5 items were added by researchers and the result was finalized "Match Fixing Perception Measurement Survey of Sports" consisting of 11 items and personal information form with questions on gender, age, education and occupation prepared by the researchers was applied. In the analysis of the obtained data, frequency, percentage range and chi square test was applied. The results were evaluated at $p=0,05$ significance level. As a result of the research, statistically meaningful relationships between the participants' match fixing perception of sports and gender, age, education and occupation variables were determined.

Keyword: Turkish society, sports, match fixing, perception

GİRİŞ

Sporun profesyonel bir boyut kazanması ve bu tür organizasyonların birer mesleki faaliyet haline dönüşmesi, sporu sporcuların, kulüplerin, hakemlerin, sponsorların, yayıncı kuruluşların, spor müsabakaları üzerine bahis oynayan kimselerin kazanç elde ettiği bir sektör haline getirmiştir. Sporun kazandığı bu yeni boyut, spor müsabakalarının spor ahlakına ve hukuka uygun olarak gerçekleşmesine yönelik tehditleri artırmış, rekabete dayanan oyun düzeninin kişisel menfaatler uğruna manipüle edilerek, şike olarak adlandırılan haksız kazanç sağlama girişimlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Demiral, 2013).

Şike, bir spor karşılaşmasının sonucunu değiştirmek için maddi veya manevi bir çıkar karşılığı varılan anlaşma olarak ifade edilmektedir (TDK, 2018). Bir başka tanıma göre şike, sporda maddi veya manevi çıkar amacıyla karşılıklı olarak anlaşarak maçın sonucunu değiştirme ya da danışıklı bir spor karşılaşması yapılmasıdır (Şahin, 2009). Şikenin maddi unsurunu belirli bir spor müsabakasının sonucunu etkilemek amacıyla bir başkasına kazanç veya sair menfaat temin edilmesi oluşturmakta iken, manevi unsur olan kast belirli bir spor müsabakasının sonucunu etkilemek için bir başkasına gerekli olmayan bir kazanç veya sair menfaat temin etmek bilinç ve iradesine sahip olması, menfaat temin edilen kişinin kastı ise müsabakanın sonucunu etkilemek için kendisine gerekli olmayan bir kazanç veya menfaatin sağlandığını bilmesi ve bunu istemesidir (Güngör, 2011).

Dünyada şikenin futbol başta olmak üzere basketbol, kriket, at yarışı, bilardo, sumo güreşi, tenis gibi spor branşlarında yapıldığı gözlenmiştir. Sporda bireylerin şikeye iştirak etmesine neden olan en önemli motivasyon kaynağı paradır (Carpenter, 2012). Kulüpler ayakta kalabilme ve taraftarlarını memnun edebilme adına güçlü olmak, kalifiye sporcular, teknik elemanlar ile çalışmak ve başarılı olmak zorundadır. Spor kulüpleri bu nedenle kulüp başkanlarını güçlü kişilerden seçerek maddi olarak o kadar güçlü ve o kadar da fazla kazanmak niyetindedir. Bu sayede taraftarlarını artırmak, söz sahibi olmak istedikleri ve daha çok kazanma hırısından dolayı da şikeye başvurabilmektedirler. Türkiye’de sporu yönetenler zengin kişilerden olduğundan, bu kimseler kendi tanıtımlarını yapmak ve usulsüz yolla elde ettikleri kara paraları aklamak için de bu yolu tercih edebilmektedir. Bunun yanı sıra, sporla uğraşan ve bu işten para kazanan bazı kimselerde daha çok kazanmak için farklı yolları denemekte, kanunlara aykırı durumlar spora yansıtılmakta, haksız kazançlar elde edilmektedir (Ekici, 2013). Ayrıca, spor siyaset ilişkisinin farklı boyutlara ulaşması, sporun bütün paydaşlarının (sporcular, antrenörler, spor kulübü yöneticileri, spor federasyonları, hakemler, seyirciler ve medya) sporun varoluş amacından uzaklaşarak kazanmak için her yolun mübah olduğu fikrini benimsemesi ve giderek artan spordaki ahlaki yozlaşma dünyada ve Türkiye’de sporda şike olaylarının sıklıkla yaşanmasına neden olmaktadır.

Bütün bunlar ve spor ekonomisinin bu kadar hızlı bir şekilde büyümesi şike, teşvik primi ve diğer yasak fiil ve davranışları beraberinde getirmiş, dünyada birçok şike soruşturması yaşanmış ve sonuç olarak ülke spor federasyonları bazı düzenlemeler yapmak zorunda kalmıştır (Elitaş, Doğan ve Karahan, 2016). Türkiye’de ve dünyada özellikle futbol alanındaki şike girişimlerine organize suç örgütlerinin de dahil olması, konunun ciddiyetini artırmış, dünyadaki gelişmeler dikkate alınarak şike ile etkin bir şekilde mücadele edilmesi için adımlar atılmıştır (Demiral, 2013).

Bu ortamda, sporun, adil oyuna ve eşitler arası rekabete dayalı ruhunun kendiliğinden korunması amacıyla spordaki ahlaki uygulama ve davranışların güçlü ve etkin bir biçimde uygulanması gerekmektedir (Chiaromente, 2013). Bu nedenle, sporun tüm paydaşları sporun eski itibarını ve değerini kazanabilmesi için birlikte hareket ederek sporun geleceğini kurtarmalıdır (Aquilina ve Chetcuti, 2009).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 3 Temmuz 2011 tarihi itibarıyla futbolda şike süreci olarak ülke gündemini meşgul eden ve şike eylemlerinin ceza hukuku kapsamında değerlendirilmesi ile sonuçlanan sporda şike olaylarına ilişkin Türk Toplumunun bakışını ortaya koymaktır.

YÖNTEM

Araştırmada mevcut durumu ortaya çıkarmayı amaçlayan ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır (Karasar, 2000).

Araştırma Grubu

Araştırma Grubunu, 2014 yılında Kırıkkale İli'nde yaşayan, spora olan ilgisi ve spor gündemini takip ettiği belirlenen 604 (404'ü erkek, 200'ü kadın) sporsever oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, Ekici (2013) tarafından sporda şike algısını ölçmek amacıyla geliştirilen anketin 6 maddesinden yararlanılmış, araştırmacılar tarafından 5 madde daha eklenmiş, uzman görüşleri de alınarak son haline getirilen ve 11 maddeden oluşan "Sporda Şike Algısını Ölçme Anketi" uygulanmıştır. Anketin iç tutarlık katsayısı (Cronbach Alpha) $\alpha = 0.79$ olarak hesaplanmıştır. Ayrıca çalışmada, araştırmacılar tarafından hazırlanan cinsiyet, yaş, eğitim ve meslek durumu sorularının bulunduğu kişisel bilgi formu uygulanmıştır.

Verilerin Toplanması

Anket katılımcılara 2014 Ocak ve Mart ayları arasında uygulanmıştır. Anket formları uygulanmadan önce, araştırmanın spordaki şike algısıyla ilişkili olduğu, formlara isim yazılmaması gerektiği ve diğer gizlilikle ilgili kurallar açıklanmıştır. Daha sonra kişisel soruları (yaş, cinsiyet, eğitim ve meslek durumu) da içeren anket formları dağıtılmış ve her bir formun tamamlanması 5-10 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde SPSS-18 paket programı kullanılmış ve frekans ve yüzde dağılımı ile ki kare testi uygulanmıştır. Sonuçlar $p=0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların Kişisel Özellikleri

Değişken	Düzye	N	%
Cinsiyet	Erkek	404	66,9
	Kadın	200	33,1
Yaş	18 yaş ve altı	71	11,8
	19-24	230	38,1
	25-34	113	18,7
	35-44	112	18,5
	45-54	50	8,3
	55 yaş ve üzeri	28	4,6
Eğitim	Ortaokul	136	22,5
	Lise	149	24,7
	Ön lisans	97	16,1
	Lisans	208	34,4
	Lisansüstü	14	2,3
Meslek	İşsiz	46	7,6
	Öğrenci	266	44
	İşçi	49	8,1
	Memur	95	15,7
	Emekli	37	6,1
	Ev Hanımı	59	9,8
	Esnaf	43	7,1
Diğer	8	1,3	

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılanların % 66,9'u (n=404) erkek, % 33,1'i (n=200) kadındır. Araştırmaya katılanların yaş durumu dağılımlarına bakıldığında, 19-24 yaş arası olanların % 38,1 (n=230);

Eğitim durumu dağılımlarında, lisans eğitimi görenlerin % 34,4 (n=208); Meslek grubu dağılımlarında ise öğrencilerin % 44 (n=266) ile çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 2’de Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 2. Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçları

İfadeler	Cinsiyet	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam		χ^2	Sd	p
		n	n	n	n	n	n	%			
Madde 1- Sporda şikenin var olduğuna inanyorum	Erkek	268	101	25	5	5	404	66,9	19,905	4	,001*
	%	66,3	25,0	6,2	1,2	1,2	404	100			
	Kadın	100	73	25	1	1	200	33,1			
	%	50	36,5	12,5	0,5	0,5	200	100			
Madde 2- Şikenin Türk Toplumuna zarar verdiğini düşünüyorum	Erkek	247	115	23	10	9	404	66,9	18,611	4	,001*
	%	61,1	28,5	5,7	2,5	2,2	404	100			
	Kadın	91	81	21	6	1	200	33,1			
	%	45,5	40,5	10,5	3,0	0,5	200	100			
Madde 3- Şikenin Türk Sporuna zarar verdiğine inanyorum	Erkek	294	86	15	5	4	404	66,9	26,588	4	,000*
	%	71,8	21,3	3,7	1,2	1,0	404	100			
	Kadın	107	75	15	3	0	200	33,1			
	%	53,5	37,5	7,5	1,5	0	200	100			
Madde 4- Şike yapan kimselerin spordan men edilmesi gerektiğini düşünüyorum	Erkek	227	96	56	17	8	404	66,9	22,803	4	,000*
	%	56,2	53,8	13,9	4,2	2,0	404	100			
	Kadın	74	79	32	12	3	200	33,1			
	%	37	39,5	16	6	1,5	200	100			

*P < 0,05

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların “Sporda şikenin var olduğuna inanyorum” sorusuna vermiş oldukları cevaplara bakıldığında, erkek katılımcılar %66,3 (n=266), kadın katılımcılar % 50 (n=100) “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişler ve değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=19,905$; $p<0,05$). Katılımcıların “Şikenin Türk Toplumuna zarar verdiğini düşünüyorum” sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde, erkek katılımcılar % 61,1 (n=247), kadın katılımcılar % 45,5 (n=91) “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişler ve değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=18,611$; $p<0,05$). Katılımcıların “Şikenin Türk Sporuna zarar verdiğine inanyorum” sorusuna vermiş oldukları cevaplara bakıldığında, erkek katılımcılar %71,8 (n=227), kadın katılımcılar %53,5 (n=107) “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişler ve değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=26,588$; $p<0,05$). Katılımcıların “Şike yapan kimselerin spordan men edilmesi gerektiğini düşünüyorum” sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde, erkek katılımcılar %56,2 (n=227) ile “Tamamen Katılıyorum”, kadın katılımcıların ise %39,5 (n=79) ile “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişler ve değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=22,803$; $p<0,05$).

Tablo 3'te Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 3. Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçları

İfadeler	Cinsiyet	Katılım Durumu					Toplam	χ^2	Sd	p	
		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum					
		n	n	n	n	n	%				
Madde 5- Şike yapan spor kulüplerinin ağır cezalar alması gerektiğini düşünüyorum	Erkek	248	99	32	15	10	404	66,9	32,208	4	,000*
	%	61,4	24,5	7,9	3,7	2,5	404	100			
	Kadın	84	74	37	3	2	200	33,1			
	%	42	37	18,5	1,5	1	200	100			
Madde 6- Sporda kolay yoldan başarı için şike yapıldığına inanıyorum	Erkek	211	125	43	9	16	404	66,9	17,805	4	,001*
	%	52,2	30,9	10,6	2,2	4,0	404	100			
	Kadın	69	81	34	7	9	200	33,1			
	%	34,5	40,5	17,0	3,5	4,5	200	100			
Madde 7- Taraftarı olduğum spor kulübünün şike yaptığı kanıtlanırsa kulübümü değiştiririm	Erkek	101	64	65	55	119	404	66,9	29,577	4	,000*
	%	25,0	15,8	16,1	13,6	29,5	404	100			
	Kadın	51	41	56	29	23	200	33,1			
	%	25,5	20,5	28,0	14,5	11,5	200	100			
Madde 8- Büyük takımların hepsinin şike yaptığına inanıyorum	Erkek	99	99	99	68	39	404	66,9	7,930	4	,094
	%	24,5	24,5	24,5	16,8	9,7	404	100			
	Kadın	40	44	70	32	14	200	33,1			
	%	20,0	22,0	35,0	16,0	7,0	200	100			

*P <0,05

Tablo 3 incelendiğinde, katılımcıların “Şike yapan spor kulüplerinin ağır cezalar alması gerektiğini düşünüyorum” sorusuna vermiş oldukları cevaplara bakıldığında, erkekler katılımcılar % 61,4 (n=248), kadın katılımcılar % 42 (n=84) ile “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişler ve değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=32,208$; $p<0,05$). Katılımcıların “Sporda kolay yoldan başarı için şike yapıldığına inanıyorum” sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde, erkek katılımcılar % 52,2 (n=211) ile “Tamamen Katılıyorum”, kadın katılımcılar ise % 40,5 (n=81) ile “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişler ve değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=17,805$; $p<0,05$). Katılımcıların “Taraftarı olduğum spor kulübünün şike yaptığı kanıtlanırsa kulübümü değiştiririm” sorusuna vermiş oldukları cevaplara bakıldığında, erkek katılımcılar % 29,5 (n=119) ile “Hiç Katılmıyorum”, kadın katılımcılar % 28 (n=56) “Kararsızım” şeklinde görüş bildirmişler ve değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=29,577$; $p<0,05$).

Tablo 4'te Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde, Katılımcıların “Sporda şikenin hakemler tarafından yapıldığına inanıyorum” sorusuna vermiş oldukları cevaplara bakıldığında, erkek katılımcılar % 66,3 (n=268), kadın katılımcılar % 50 (n=100) “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişler ve değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=29,577$; $p<0,05$).

Tablo 5'te Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Yaş Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4. Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Cinsiyet Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçları

İfadeler	Cinsiyet						Toplam		χ^2	Sd	p
		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	n	%			
Madde 9- Sporda şikenin kulüp yöneticileri tarafından yapıldığına inanıyorum	Erkek	133	144	92	27	8	404	66,9	5,865	4	,209
	%	32,9	35,6	22,8	6,7	2,0	404	100			
	Kadın	55	66	54	16	9	200	33,1			
	%	27,5	33,0	27,0	8,0	4,5	200	100			
Madde 10- Sporda şikenin sporcular tarafından yapıldığını düşünüyorum	Erkek	81	129	130	45	19	404	66,9	2,718	4	,606
	%	20,0	31,9	32,2	11,1	4,7	404	100			
	Kadın	31	63	71	27	8	200	33,1			
	%	15,5	31,5	35,5	13,5	4,0	200	100			
Madde 11- Sporda şikenin hakemler tarafından yapıldığına inanıyorum	Erkek	268	101	25	5	5	404	66,9	19,905	4	,001*
	%	66,3	25,0	6,2	1,2	1,2	404	100			
	Kadın	100	73	25	1	1	200	33,1			
	%	50,0	36,5	12,5	5,0	5,0	200	100			

*P < 0,05

Tablo 5. Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Yaş Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçları

İfadeler	Yaş						Toplam		χ^2	Sd	p
		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	n	%			
Madde 6- Sporda kolay yoldan başarı için şike yapıldığına inanıyorum	18 yaş ve altı	30	18	18	3	2	71	11,8	39,933	20	,005*
	%	42,3	25,4	25,4	4,2	2,8	71	100			
	19-24 yaş	127	68	21	6	8	230	38,1			
	%	55,2	29,6	9,1	2,6	3,5	230	100			
	25-34 yaş	42	47	13	2	9	113	18,7			
	%	37,2	41,6	11,5	1,8	8,0	113	100			
	35-44 yaş	45	49	13	1	4	112	18,5			
	%	40,2	43,8	11,6	0,9	3,6	112	100			
	45-54 yaş	20	18	7	3	2	50	8,3			
	%	40,0	36,0	14,0	6,0	4,0	50	100			
	55 yaş ve üzeri	16	6	5	1	0	28	4,6			
	%	57,1	21,4	17,9	3,6	0	28	100			
TOPLAM	n	280	206	77	16	25	604	100			
	%	46,4	34,1	12,7	2,6	4,1	604	100			

*P < 0,05

Tablo 5 incelendiğinde, katılımcıların “Sporda kolay yoldan başarı için şike yapıldığına inanıyorum” sorusuna vermiş oldukları cevaplara bakıldığında, 18 ve altı yaş grubu % 42,3 (n=30), 19-24 yaş grubu % 55,2 (n=127), 25-34 yaş grubu % 37,2 (n=42), 35-44 yaş grubu % 40,2 (n=45), 45-54 yaş grubu % 40 (n=20), 55 ve üzeri yaş grubu % 57,1 (n=16) “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişler ve değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=39,933$; $p<0,05$).

Tablo 6’da Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Yaş Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 6. Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Yaş Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçları

İfadeler	Yaş	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	Toplam		χ^2	Sd	p
		n	n	n	n	n	n	%			
Madde 7- Taraftarı olduğum spor kulübünün şike yaptığı kanıtları kulübümü değiştiririm	18 yaş ve altı	17	11	12	8	23	71	11,8	51,785	20	,000*
	%	23,9	15,5	16,9	11,3	32,4	71	100			
	19-24 yaş	54	28	46	28	74	230	38,1			
	%	23,5	12,2	20,0	12,2	32,2	230	100			
	25-34 yaş	19	24	26	18	26	113	18,7			
	%	16,8	21,2	23,0	15,9	23,0	113	100			
	35-44 yaş	40	30	18	14	10	112	18,5			
	%	35,7	26,8	16,1	12,5	8,9	112	100			
	45-54 yaş	13	8	12	12	5	50	8,3			
	%	26,0	16,0	24,0	24,0	10,0	50	100			
55 yaş ve üzeri	9	4	7	4	4	28	4,6				
%	32,1	14,3	25	14,3	14,3	28	100				
TOPLAM	n	152	105	121	84	142	604	100			
	%	25,2	17,4	20,0	13,9	23,5	604	100			

*P < 0,05

Tablo 6 incelendiğinde, katılımcıların “Taraftarı olduğum spor kulübünün şike yaptığı kanıtları kulübümü değiştiririm” sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde, 18 ve altı yaş grubu % 32,4 (n=23), 19-24 yaş grubu % 32,2 (n=74), 25-34 yaş grubu % 23 (n=26) “Hiç Katılmıyorum” şeklinde görüş bildirirken, 35-44 yaş grubu % 35,7 (n=40), 45-54 yaş grubu % 26 (n=13), 55 ve üzeri yaş grubu % 32,1 (n=9) “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişler ve değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=51,785$; $p<0,05$).

Katılımcıların sporda şike algısına yönelik görüşlerinin yaş değişkenine göre ki kare (χ^2) testi sonuçlarına göre 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11. maddelerdeki değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 7’de Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 7 incelendiğinde, katılımcıların “Şikenin Türk Toplumuna zarar verdiğini düşünüyorum” sorusuna vermiş oldukları cevaplara bakıldığında, ortaokul grubu % 51,5 (n=32), lise grubu % 51 (n=76), ön lisans grubu % 45,4 (n=44), lisans grubu % 67,3 (n=140), lisansüstü grubu % 57,1 (n=8) “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişler ve değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=35,720$; $p<0,05$).

Tablo 8’de Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçları

Tablo 7. Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçları

İfadeler	Eğitim	Tamamen Katılıyorum					Toplam		χ^2	Sd	p
		n	n	n	n	n	n	%			
Madde 2- Şikenin Türk Toplumuna zarar verdiğini düşünüyorum	Ortaokul	70	47	14	2	3	136	22,5	35,720	20	,017*
	%	51,5	34,5	10,3	1,5	2,2	136	100			
	Lise	76	60	9	4	0	149	24,7			
	%	51,0	40,3	6,0	2,7	0	149	100			
	Ön lisans	44	41	8	3	1	97	16,1			
	%	45,4	42,3	8,2	3,1	1	97	100			
	Lisans	140	44	11	7	6	208	34,4			
	%	67,3	21,2	5,3	3,4	2,9	208	100			
	Lisansüstü	8	4	2	0	0	14	2,3			
	%	57,1	28,6	14,3	0	0	14	100			
TOPLAM	n	338	196	44	16	10	604	100			
	%	56,0	32,5	7,3	2,6	1,7	604	100			

*P <0,05

Tablo 8. Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçları

İfadeler	Eğitim	Tamamen Katılıyorum					Toplam		χ^2	Sd	p
		n	n	n	n	n	n	%			
Madde 3- Şikenin Türk Sporuna zarar verdiğine inanıyorum	Ortaokul	83	39	10	4	0	136	22,5	39,145	20	,006*
	%	61	28,7	7,4	2,9	0	136	100			
	Lise	93	51	4	1	0	149	24,7			
	%	62,4	34,2	2,7	0,7	0	149	100			
	Ön lisans	60	30	5	0	2	97	16,1			
	%	61,9	30,9	5,2	0	2,1	97	100			
	Lisans	155	38	10	3	2	208	34,4			
	%	74,5	18,3	4,8	1,4	1,0	208	100			
	Lisansüstü	10	3	1	0	0	14	2,3			
	%	71,4	21,4	7,1	0	0	14	100			
TOPLAM	n	401	161	30	8	4	604	100			
	%	66,4	26,7	5,0	1,3	0,7	604	100			

*P <0,05

Tablo 8 incelendiğinde, katılımcıların “Şikenin Türk Sporuna zarar verdiğine inanıyorum” sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde, ortaokul grubu % 61 (n=83), lise grubu % 62,4 (n=93), ön lisans grubu % 61,9 (n=60), lisans grubu % 74,5 (n=155), lisansüstü grubu % 71,4 (n=10) “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişler ve değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=39,145$; $p<0,05$).

Tablo 9'da Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 9. Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçları

İfadeler	Eğitim	Katılım Durumu					Toplam		χ^2	Sd	p
		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	n	%			
Madde 6- Sporda kolay yoldan başarı için şike yapıldığına inanıyorum	Ortaokul	52	44	29	2	9	136	22,5	34,970	20	,020*
	%	38,2	32,4	21,3	1,5	6,6	136	100			
	Lise	64	59	14	8	4	149	24,7			
	%	43,0	39,6	9,4	5,4	2,7	149	100			
	Ön lisans	43	35	12	3	4	97	16,1			
	%	44,3	36,1	12,4	3,1	4,1	97	100			
	Lisans	116	63	18	3	8	208	34,4			
	%	55,8	30,3	8,7	1,4	3,8	208	100			
	Lisansüstü	5	5	4	0	0	14	2,3			
	%	35,7	35,7	28,6	0	0	14	100			
TOPLAM	n	280	206	77	16	25	604	100			
	%	46,4	34,1	12,7	2,6	4,1	604	100			

*P <0,05

Tablo 9 incelendiğinde, katılımcıların “Sporda kolay yoldan başarı için şike yapıldığına inanıyorum” sorusuna vermiş oldukları cevaplara bakıldığında, ortaokul grubu % 38,2 (n=52), lise grubu % 43 (n=64), ön lisans grubu % 44,3 (n=43), lisans grubu % 55,8 (n=116), lisansüstü grubu % 35,7 (n=5) “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişler ve değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=34,970$; $p<0,05$).

Tablo 10'da Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde, katılımcıların “Taraftarı olduğum spor kulübünün şike yaptığı kanıtlanırsa kulübümü değiştiririm” sorusuna vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde, ortaokul grubu % 35,3 (n=48), lise grubu % 26,2 (n=39), ön lisans grubu % 25,8 (n=25) “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirirken, lisans grubu % 36,5 (n=76), lisansüstü grubu % 35,7 (n=5) “Hiç Katılmıyorum” şeklinde görüş bildirmişler ve değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=66,164$; $p<0,05$).

Katılımcıların sporda şike algısına yönelik görüşlerinin eğitim değişkenine göre ki kare (χ^2) testi sonuçlarına göre 1, 4, 5, 8, 9, 10, 11. maddelerdeki değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Tablo 11'de Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Meslek Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 10. Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçları

İfadeler	Eğitim	Katılım Durumu					Toplam		χ^2	Sd	p
		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	n	%			
Madde 7- Taraftarı olduğum spor kulübünün şike yaptığı kanıtlanırsa kulübümü değiştiririm	Ortaokul	48	30	29	12	17	136	12,5	66,164	20	,000*
	%	35,3	22,1	21,3	8,8	12,5	136	100			
	Lise	39	27	25	27	31	149	24,7			
	%	26,2	18,1	16,8	18,1	20,8	149	100			
	Ön lisans	25	22	22	14	13	97	16,1			
	%	25,8	22,7	23,7	14,4	13,4	97	100			
	Lisans	39	23	41	29	76	208	34,4			
	%	18,8	11,4	19,7	13,9	36,5	208	100			
	Lisansüstü	1	3	3	2	5	14	2,3			
	%	7,1	21,4	21,4	14,3	35,7	14	100			
TOPLAM	n	152	105	121	84	142	604	100			
	%	25,2	17,4	20,0	13,9	23,5	604	100			

*P <0,05

Tablo 11. Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Meslek Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçları

İfadeler	Meslek	Katılım Durumu					Toplam		χ^2	Sd	p				
		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum	n	%							
Madde 6- Sporda kolay yoldan başarı için şike yapıldığına inanıyorum	İşsiz	25	11	10	1	0	47	7,8	53,884	28	,002*				
	%	53,2	23,4	21,3	2,1	0	47	100							
	Öğrenci	135	81	32	7	11	266	44							
	%	50,8	30,5	12,0	2,6	4,1	266	100							
	İşçi	21	17	7	1	3	49	8,1							
	%	42,9	34,7	14,3	2,0	6,1	49	100							
	Memur	36	48	7	1	3	95	15,7							
	%	37,9	50,5	7,4	1,1	3,2	95	100							
	Emekli	20	5	9	0	3	37	6,1							
	%	54,1	13,5	24,3	0	8,1	37	100							
	Ev Hanımı	17	31	5	4	2	59	9,8							
	%	28,8	52,5	8,5	6,8	3,4	59	100							
	Esnaf	20	11	7	2	3	43	7,1							
	%	46,5	25,6	16,3	4,7	7,0	43	100							
	Diğer	6	2	0	0	0	8	1,3							
	%	75,0	25,0	0	0	0	0	100							
	TOPLAM	n	280	206	77	16	25	604				100			
		%	46,4	34,1	12,7	2,6	4,1	604				100			

*P <0,05

Tablo 11 incelendiğinde, katılımcıların “Sporda kolay yoldan başarı için şike yapıldığına inanıyorum” sorusuna vermiş oldukları cevaplara bakıldığında, işsiz grubu % 53,2 (n=25), öğrenci grubu % 50,8 (n=135), işçi grubu % 42,9 (n=21), emekli grubu % 54,1 (n=20), esnaf % 46,5 (n=20), diğer meslek grubu ise % 75 (n=6) “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirirken, memur grubu % 50,5 (n=48), ev

hanımı grubu % 52,5 (n=31) “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişler ve değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=53,884$; $p<0,05$).

Tablo 12’de Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Meslek Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 12. Sporda Şike Algısına Yönelik Görüşlerin Meslek Değişkenine Göre Ki Kare (χ^2) Testi Sonuçları

İfadeler	Meslek	Tamamen	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç	Toplam	χ^2	Sd	p
		Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Katılmıyorum				
		n	n	n	n	n	n %			
Madde 7- Taraftarı olduğum spor kulübünün şike yaptığı kanıtları kulübümü değiştirim	İşsiz	10	9	9	7	12	47 7,8	50,088	28	,006*
	%	21,3	19,1	19,1	14,9	25,5	47 100			
	Öğrenci	61	33	50	33	89	266 44			
	%	22,9	12,4	18,8	12,4	33,5	266 100			
	İşçi	16	10	11	7	5	49 8,1			
	%	32,7	20,4	22,4	14,3	10,2	49 100			
	Memur	21	18	23	17	16	95 15,7			
	%	22,1	18,9	24,2	17,9	16,8	95 100			
	Emekli	9	6	11	5	6	37 6,1			
	%	24,3	16,2	29,7	13,5	16,2	37 100			
	Ev Hanımı	21	17	9	9	3	59 9,8			
	%	35,6	28,8	15,3	15,3	5,1	59 100			
	Esnaf	11	11	8	5	8	43 7,1			
	%	25,6	25,6	18,6	11,6	18,6	43 100			
	Diğer	3	1	0	1	3	8 1,3			
	%	37,5	12,5	0	12,5	37,5	0 100			
TOPLAM	n	152	105	121	84	142	604 100			
	%	25,2	17,4	20,0	13,9	23,5	604 100			

*P <0,05

Tablo 12 incelendiğinde, katılımcıların “Taraftarı olduğum spor kulübünün şike yaptığı kanıtları kulübümü değiştirim” sorusuna vermiş oldukları cevaplara bakıldığında, işsiz grubu % 53,2 (n=25), öğrenci grubu % 50,8 (n=135), işçi grubu % 42,9 (n=21), emekli grubu % 54,1 (n=20), esnaf % 46,5 (n=20), diğer meslek grubu ise % 75 (n=6) “Tamamen Katılıyorum” şeklinde görüş bildirirken, memur grubu % 50,5 (n=48), ev hanımı grubu % 52,5 (n=31) “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmişler ve değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=53,884$; $p<0,05$).

Katılımcıların sporda şike algısına yönelik görüşlerinin meslek değişkenine göre ki kare (χ^2) testi sonuçlarına göre 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11. maddelerdeki değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmanın bulgularına cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında, sporda şike algısı ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Hem erkek hem de kadın katılımcıların sporda şikenin var olduğuna, şikenin Türk Toplumuna ve Türk Sporuna zarar verdiğine, şike yapan kimselerin spordan men edilmesi gerektiğine, şike yapan spor kulüplerinin ağır cezalar alması gerektiğine, sporda kolay yoldan başarı için şike yapıldığına inandıkları belirlenmiştir. Bu bulgular, Türk Toplumunun sporda şike yapıldığına ve yıllardır süregelen bu durumun düzelmesi için her türlü ağır yaptırımların uygulanması gerektiğine inandıkları şeklinde yorumlanabilir. Ekici (2013) yaptığı çalışmada, sporda şikenin topluma zarar verdiğini ve şike yapan spor kulüplerinin ağır cezalarla cezalandırılması gerektiğine ilişkin ifadelerde cinsiyet açısından anlamlı farklılıklara ulaşmıştır. Pepe ve Vardar (2016) yaptıkları çalışmada,

erkek ve kadınların futbolda şikenin olduğuna inandıklarını ve şikenin Türk futbolunu dünya kamuoyuna ve otoritelere küçük düşürdüğünü belirlemiştir. Zelyurt (2017) sporda çeşitli hile, aldatma ve gayri ahlaki haksız rekabet yöntemlerinin bir olgu olarak günümüze ulaştığını vurgulamıştır. Şeker (2011) yaptığı araştırmada, katılımcıların futbolda şike yapıldığını bildiklerini ortaya koymuştur. Hanbay (2012) yaptığı araştırmada, katılımcıların büyük çoğunluğunun futbola şikenin karıştığını ifade ettiklerini tespit etmiştir. Özgen (2015) yaptığı araştırmada, katılımcıların Türkiye Futbol Süper Liginde şike olduğuna inandıklarını belirlemiştir. Altındağ (2015) yaptığı araştırmada, şikenin ortaya çıkması ile birlikte halka arz olmuş bazı şirketlerin hisselerinin büyük düşüşler gösterdiği, bu hisse senetlerine yatırım yapan birçok yatırımcının maddi zarara uğradığı, şike ile ilgisi olmayan reklamcılar, imalatçılar ve sponsorların da zarar gördüğü, toplumda spora ve hukuka olan güvenin ciddi zarara uğradığı, takımlarına temiz duygularla inanan ve takımlarını destekleyen taraftar ve sporseverlerin de inançlarının kırıldığı sonucuna varmıştır.

Araştırma bulgularının aksine, Pepe ve Vardar (2016)'ın araştırmasında, cinsiyet açısından anlamlı bir fark belirlenmemiştir. Ancak, 'taraftarı olduğum spor kulübünün şike yaptığı kanıtlanırsa kulübümü değiştiririm' ifadesine erkeklerin katılmadıkları, kadınların ise kararsız kaldıkları tespit edilmiş ve istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır. Bu sonuç, şikeye yönelik her türlü cezanın uygulanmasını isteyerek olması gereken kararlılığı gösteren erkek ve kadın katılımcıların, söz konusu taraftarı oldukları takımlar olduğunda, yeterli kararlılığı gösteremediği şeklinde açıklanabilir. Bu durum, katılımcılar açısından eğer şikeyi yapan takım kendi taraftarı olduğu takım ise yaptırımlar konusunda esnek davranılabileceği şeklinde yorumlanabilir. Ekici (2013)'nin yaptığı araştırmada, bu ifade için cinsiyet açısından anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Ayrıca, 'Büyük takımların hepsinin şike yaptığına inanıyorum' ifadesine erkekler katılmasına rağmen, kadınlar kararsız olduklarını belirtmişler ve istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilememiştir.

'Sporda şikenin kulüp yöneticileri tarafından yapıldığına inanıyorum' ifadesine hem kadınlar hem de erkekler katılmasına rağmen, istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır. 'Sporda şikenin sporcular tarafından yapıldığını düşünüyorum' ifadesine erkekler katılmasına rağmen, kadınlar kararsız olduklarını ifade etmişler ve istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmemiştir. 'Sporda şikenin hakemler tarafından yapıldığına inanıyorum' ifadesine erkekler ve kadınlar katıldıklarını ifade etmişler ve istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, Türk Toplumunun sporda şikenin var olmasında kulüp yöneticilerinin, sporcuların ve hakemlerin rolünün olduğunu düşündükleri söylenebilir. Hanbay (2012) yaptığı araştırmada, şike olaylarında sorumlu olarak spor kulüpleri ve kulüp başkanlarını tespit etmiş, kulüpler ve yöneticilerin para ile sporcu ve antrenörleri etkilediğini belirlemiştir. Özgen (2015) yaptığı araştırmada, katılımcıların hakemlerin taraflı yönetim gösterdiğine inandıklarını ortaya koymuştur. Kızar, Dalkılıç ve Bayrak (2015) sporcu, yönetici ve taraftarlarda meydana gelen ahlaki yozlaşmanın azaltılması için sağlam bir inanç temelinde, ruha hitap edecek manevi eğitimlerin verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Araştırmanın bulgularına yaş değişkeni açısından bakıldığında, sporda şike algısı ile yaş değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Ergen, genç ve orta yaş gruplarının sporda kolay yoldan başarı için şike yapıldığı fikrine katıldıkları belirlenmiş ve istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu bulgu, emek harcamadan kazanılan başarıların spor müsabakalarında önemli bir yer teşkil ettiği şeklinde yorumlanabilir.

'Taraftarı olduğum spor kulübünün şike yaptığı kanıtlanırsa kulübümü değiştiririm' ifadesine ergen ve genç olarak nitelendirilebilecek 18 ve altı yaş ile 34 yaş arası grubun katılmadıkları, orta yaş olarak adlandırılacak 35 yaş ile 55 ve üzeri yaş arası grubun katıldıkları tespit edilmiş ve istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlenmiştir. Bu sonuç, ergen ve gençlerin olaylara daha duygusal bakması, orta yaş grubunun ise hayata dair tecrübenin artması ile birlikte değerlere olan bağlılığın artması ile açıklanabilir. Araştırma bulgularının aksine, Ekici (2013) araştırmasında, aynı ifade için yaş değişkenine göre anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Araştırmanın bulgularına eğitim değişkeni açısından bakıldığında, sporda şike algısı ile eğitim değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Ortaokul, lise, ön lisans, lisans ve lisansüstü

düzye eğitim gören katılımcıların şikenin Türk Toplumuna ve Türk Sporuna zarar verdiğine, sporda kolay yoldan başarı için şike yapıldığına, taraftarı olunan spor kulübünün şike yaptığı kanıtlanırsa kulübün değiştirilmesi gerektiğine katıldıkları belirlenmiş ve istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu bulgu, Türk Toplumunun her ne eğitim düzeyinde eğitim görürse görsün şikeyi tasvip etmediği ve onay vermediği şeklinde yorumlanabilir. Güven, Yıldız ve Savaş (2012) futbolda 3 Temmuz şike sürecini araştırdıkları çalışmalarında, Fenerbahçe, Beşiktaş, Galatasaray ve Trabzonspor taraftarlarının şike sürecinin Türk Toplumunu olumsuz etkilediği sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırma sonuçlarının aksine, Ekici (2013)'nin yaptığı araştırmada, sporda şike algısı ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir.

Araştırmanın bulgularına meslek değişkeni açısından bakıldığında, sporda şike algısı ile meslek değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. İşsiz, öğrenci, işçi, memur, emekli, ev hanımı, esnaf ve diğer meslek gruplarından katılımcıların sporda kolay yoldan başarı için şike yapıldığına, taraftarı olunan spor kulübünün şike yaptığı kanıtlanırsa kulübün değiştirilmesi gerektiğine katıldıkları belirlenmiş ve istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu bulgu, Türkiye'de hemen hemen her meslek grubundan insanların, sporda emek harcamadan başarıya ulaşmak için şike yapıldığını düşündükleri ve şikeye tahammül edemedikleri şeklinde açıklanabilir.

Türkiye'de 3 Temmuz şike sürecinin sporda etik bir sorun olarak tartışılmasından daha da önemlisi sosyal, ekonomik ve siyasi sonuçları açısından etkiler yaratmasıdır. Şike olayı kanun değişiklikleriyle siyasi kırımlara yol açmış, futbol ve medya birlikteliğine zarar vererek gelirleri önemli düzeyde azaltmış, futbol taraftarlığı da toplumsal bir protesto hareketine dönüşmüştür (Zelyurt, 2017).

Hill (2010) futbolda şikenin neden bu denli arttığını ve bazı liglerin neden bu problem ile uğraşmak zorunda kaldığını araştırdığı çalışmasında, 220'den fazla oyuncu, hakem, spor yöneticileri ve hukukçular ile yaptığı görüşmelerde, şikeye yönelik üç önemli faktörü; güçlü yasadışı kumar ağları, oyuncuların yüksek düzeyde sömürsü ve rüşvet yiyen yetkililer olarak belirlemiştir.

Sonuç olarak, katılımcıların görüşleri doğrultusunda Türk sporunda şike yapıldığı ve bu durumun hem Türk Toplumuna hem de Türk Sporuna zarar verdiği, şike yapan kimselerin spordan men edilmesi gerektiği, şike yapan spor kulüplerinin ağır cezalar alması gerektiği, sporda kolay yoldan başarı için şike yapıldığı ve şikeyi kulüp başkanlarının, sporcuların ve hakemlerin yaptığı belirlenmiştir. Türk Sporunda varolan şikenin önlenmesi için cezalar arttırılarak caydırıcılık rolü üst düzeye çıkarılmalı ve Türk Sporundaki ahlaki yozlaşmanın yerini toplumumuzda varolan saygı, sevgi, hoşgörü, doğruluk, dürüstlük, adil olma gibi ahlaki değerlerin alabilmesi için öncelikle ailelere ve temel eğitim, ortaöğretim, yükseköğretimdeki öğrencilere eğitimler verilmeli, vicdanlı ve adil bireylerin sporun paydaşları olması için de seminerler düzenlenmelidir.

KAYNAKLAR

- Altındağ, O. (2015). *Şike suçu*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aquilina, D. ve Chetcuti, A. (2014). Match-fixing: the case of Malta. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 6(1), 107-128.
- Carpenter, K. (2012). Match-fixing-the biggest threat to sport in the 21st century? *International Sports Law Review*, 2, 13-24.
- Chiaromonte, C. (2013). Avrupa ülkelerinde ceza hukuku: spor sonuçlarının manipülasyonu - şikeyle mücadele. (Çev. Selman Dursun), *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 71(1), 1471-1476.
- Demiral, B. (2013). *Türk ceza hukukunda şike ve teşvik primi suçu*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ekici, H. (2013). Demografik özelliklere göre Türkiye'de sporda şike algısı ve Gaziantep ili örneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(7), 1-26.
- Elitaş, C., Doğan, M. ve Karahan, Ö. (2016). Şike soruşturmasının hisse senedi getirileri üzerindeki etkisi: borsa İstanbul'da işlem gören spor kulüpleri üzerine bir araştırma. *Journal of Yaşar University*, 11(42), 84-101.
- Güngör, D. (2011). Şike suçu. *Ankara Barosu Dergisi*, 4,37-43.

- Güven, Ö., Yıldız, Ö. ve Savaş, D. (2012). *Futbolda şike sürecine taraftarların bakışı: nitel bir araştırma*. Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu “Av. Atılâ Elmas” Armağanı. (Ed: Av. Tacar Çağlar, Av. Hediye Gökçe Baykal, Av. Boğaçhan Çağatay, Av. Alev Aybers), Ankara: Koza Matbaacılık, 437-495.
- Hanbay, E. (2012). *Halkla ilişkiler faaliyetlerinin güven oluşturmadaki rolü; 2010-2011 süper liginde yaşanan şike krizi ve güven kaybı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hill, D.(2010). A critical mass of corruption: why some football leagues have more match-fixing than others. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, 1(3), 38-52.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın.
- Kızar, O., Dalkılıç, M. ve Bayrak, M. (2015). Futboldaki şike olayları hakkında spor adamları ve spor yazarlarının düşüncelerinin incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(10), 212-222.
- Özgen, C. (2015). *2014-2015 sezonunda Türkiye futbol süper ligindeki seyirci azalmasının nedenlerinin seyirci görüşlerine göre incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Pepe, K. ve Vardar, T. (2016). Türk futbolundaki şike olayının toplumsal açıdan değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 399-412.
- Şahin, M. (2009). *Spor Ahlakı ve Sorunları*. İstanbul: Evrensel Basım Yayın.
- Şeker, F. S. (2011). *Futboldaki bahis şikesinin toplumsal etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Türk Dil Kurumu (TDK). (2018). http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&karama=gts&guid=TDK.GTS.5ae23f78251937.88340787 Erişim Tarihi: 25 Mart 2018
- Zelyurt, M. K. (2017). Sonuçları Açısından 3 Temmuz Şike Olayı. *Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 16-32.